

Proa

MARTA ORRIOLS
A l'altra banda
de la por



MARTA ORRIOLS

A L'ALTRA BANDA DE LA POR

Proa

Proa
A Tot Vent

Primera edició: gener del 2025

© Marta Orriols, 2025

Aquesta edició c/o SalmaiaLit, agència literària

Drets exclusius d'aquesta edició:

Raval Edicions, SLU, Proa

Diagonal, 662-664

08034 Barcelona

www.proa.cat

ISBN: 978-84-10488-08-3

DIPÒSIT LEGAL: B. 1.012-2025

Composició: Grup62



La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.

La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.

A Grup62 agraïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Queden expressament prohibits l'ús o la reproducció d'aquest llibre o de qualsevol de les seves parts amb el propòsit d'entrenar o alimentar sistemes o tecnologies d'intel·ligència artificial.

L'havien trobat esquarterat dins un contenidor. Les xarxes n'anaven plenes. Deien que al cadàver li faltaven el cap i les extremitats. El cap. Es va estremir com si fos un secret només seu. Es va exposar a imaginar-s'ho per un moment. Al pensament, li arribaven a doll imatges terribles que la van obligar a retirar molt lentament la tassa d'un cafè americà que encara fumjava. Va fer lliscar el dit per la pantalla per intentar omplir-se els sentits amb qualsevol altra informació, la que fos: propostes culturals, fils insalvables amb opinions que ningú demanava, política sense estratègia, ressentiment, crits d'atenció disfressats de queixa llançats des de la solitud d'un dispositiu, desitjos de bona sort en el canvi d'etapa d'algú que deixava un diari després d'haver-hi treballat deu anys. Una estudiant havia perdut el portàtil amb la tesina a l'autobús V15 de la línia de la Barceloneta i demanava entre els seguidors que l'aplicació fes la seva màgia. Era això el que sempre la salvava, que malgrat les tribulacions d'aquesta massa incorporària de la qual voldria no sen-

tir-se part, algú, de tant en tant, invoqués rituals que requerien plena confiança en la humanitat. Va procurar afinar en la idea del portàtil perdut, estudiar a fons la possibilitat de fer córrer el requeriment entre els seus seguidors per tal d'apartar l'atenció del cos mutilat, però va topar de nou amb els rumors no contrastats que minuts més tard ja eren imparables: «Parla l'home que ha trobat el cadàver de l'Eixample: “Em pensava que era un maniquí”».

Es va posar la mà al pit amb esglai quan el cambrer va fer caure el marro del cafè. Van ser els cops del portafiltres contra el cantell de la galleda de les escombraries el que la va espantar. Ja feia anys que no duia l'aliança però, en situacions com aquella, encara la buscava instintivament amb el polze sobre la part interna del dit anular. Tindria petits ensurts com aquell fins ben entrada la nit. Tornant de dinar, va comentar el succés amb les companyes de restauració. Algunes ja n'estaven al cas, les que no van fer ganyotes de fàstic; amb la reunió i la intensitat de la feina se'n va acabar oblidant. De tornada a casa, durant el trajecte amb autobús, va pensar en el paisatge del *Camí del Calvari* de Hans van Wechelen i la necessitat d'intervenir-lo. Pensaven que l'acusat aspecte groguenc podia tenir origen en l'oxidació d'una gruixuda capa de vernís que devien haver aplicat sobre l'oli en alguna restauració antiga. Amb la vista perduda, intentava pressupostar el cost de les opcions que tenien per consolidar la policromia per tal que en destaqués-

sin els tons ocres de l'arbre que apareix en primer pla a la pintura de l'artista flamenc. Ella ho veia plausible. L'endemà ho consensuaria amb la coordinadora de la col·lecció i, si Direcció també hi estava d'acord, ho tirarien endavant. Donar llum verda als projectes del museu la satisfia enormement.

Distreta, observava el cel a través de les finestres de l'autobús i, amb una sensació resignada, es va fer a la idea de l'absència dels senyals inequívocs que solien marcar els canvis d'estació no feia tants anys: els dos impermeables grocs dels nens, de quan eren petits, comprats en aquell viatge a Suècia i que acostumaven a estar penjats al rebedor en aquella època de l'any, les tronades i els xàfecs de tarda a les acaballes de l'estiu, i el primer fred, que tampoc es deixava sentir aquell capvespre encara xafogós. Després va intentar recordar si el fill gran li havia dit que vindria a casa sortint de la facultat, o si era aquella nit quan tenia el sopar amb els amics. Hauria de cuinar alguna cosa per al petit, de totes maneres. Es va obligar a pensar en menjars agradables. No tenia ganes de complicar-se amb receptes sofisticades. Des que només cuinava per a ella i els nens, havia anat arraconant l'estona a la cuina que tant l'abstreia de tota la resta. Feia temps havia volgut entendre el fet d'aprendre a cuinar com un acte d'amor: rescatar el llibre de receptes de la mare poques setmanes després que traspassés, i buscar el temps i les habilitats per fer ressuscitar sabors que l'acostaven a ella. Registrar-la a la memòria a través

del gust, de les olors, de la seva calligrafia i els dibuixos als marges de la llibreta. La recordava sempre a la cuina. Si li parlaves mentre cuinava, et mirava des d'una distància marcada per la consideració amb allò que tenia entre mans, i si la Joana s'hagués pogut veure a través dels ulls d'algú altre, hauria trobat que, encarada al marbre de la cuina, agafava la mateixa expressió concentrada que la dona que l'havia portat al món. En el gest senzill de recollir-se els cabells, en el davantal que li atorgava una categoria nova, les mànigues de la camisa arromangades, els anells sobre la cafetera, al costat de les pastilles de vitamina D. Traces en la seva manera de fer que responien a un aprenentatge instintiu adquirit des de l'enlluernament que li generava la mare. A vegades, quan era a la cuina amb la llum tènue, si traginava el menjar o treballava la farina, es penedia de no haver-ho fet abans, no em refereixo a posar-se a cuinar, sinó a haver compartit més temps amb ells. La conservació preventiva es trobava al nucli de la seva feina; feia anys que, entre moltes altres coses, s'encarregava de supervisar l'entorn de les obres del museu per frenar el seu envelliment, per mantenir-les vives. Era bona fent-ho i, no obstant, sentia que amb els seus pares no havia sabut detectar-ne els senyals. S'havia adonat massa tard que el seu envelliment podia accelerar-se cap a la malaltia i cap a la mort. Per què no se les va enginyar per accomplir alguna cosa més autèntica amb els pares? Quan era una nena, s'averkonyia de tenir uns pares grans. L'ha-

vien tingut passats els quaranta anys. Mentre eren vius i independents, sempre li semblava que podia ajornar una mica més allò que era de vital importància, presa com estava en el seu dia a dia per l'energia imperant de la feina i la família que penjava d'ella. Tampoc exigien res, ells. Eren uns avis discrets. S'havien endolcit amb els nets. Es veien cada dos o tres caps de setmana. Els nens eren petits, aleshores. Ella i el Biel arribaven al final del dia amb la llengua fora. Era capaç de mentir-se, d'empassar-se el seu propi convenciment que els pares hi serien en tot el temps a venir. Una mena de tòtem immutable. Sempre li somreien. Encara la feien sentir el seu centre, tot i que aquell centre ja no era per a cap dels tres un lloc de trobada, sinó més aviat un record on aferrar-se per no deixar-se endur pels embats del temps. No parava atenció al que els sentiments li feien intuir, sinó al que els pensaments li feien creure. La veritat, però, no es pot prendre mai a la lleugera. Després vindrien, tot d'una i imparables, les proves mèdiques, el cansament extrem, els diagnòstics de l'un i de l'altra, les mirades apagades, febrils. Primer va ser el pare. Al cap de divuit mesos, la mare. Amb una sola urpada de la vida havien desaparegut tots dos. No els va deixar d'acompanyar ni una sola vegada durant aquell descens, però es castigaria pensant que hi podria haver estat més mentre tot anava bé. No era tant una qüestió de temps sinó més aviat de distinció, de prerrogativa. D'haver hagut de donar-los prioritat durant els anys en què

ella era filla i també adulta, i ells encara amatents amb tot el que passava al seu voltant. Ara ja no hi havia res a fer, més enllà de quedar exposada com una tija fràgil al vent i d'haver de considerar els seus pares com dues pèrdues irreparables i sobre les quals sentia que no tenia cap control.

Encara dins l'autobús, travessant la ciutat enmig del trànsit feixuc de quarts de sis de la tarda, es va aclarir una mica la gola i va obrir la nota al mòbil que portava per nom *bosses nens*. La nota ja tenia gairebé sis anys d'antiguitat. L'havia creat el primer cap de setmana que els nens marxaven amb el seu pare després de la separació. N'esborrava el contingut i n'escrivia de nou gairebé setmanalment. Al principi era imprescindible. La feia patir el caràcter despistat del Biel. Però amb el temps ja només hi llistava les coses que se li podrien oblidar fins i tot a ella, les canyelleres de futbol del gran, l'autorització de la sortida escolar al Laberint d'Horta del petit.

Una hora més tard, a la piscina, mentre es col·locava el casquet de natació de silicona, procurant que no s'escapolissin els cabells, va palpar la forma arrodonida i compacta del seu propi cap i va evocar, una vegada més, la dada anatòmica dels rumors del cos esquartrat. Va sentir una agitació nerviosa per dins, i tot seguit va fer un gest de negació i es va ajustar les gomes de les ulleres amb determinació. Va començar a nedar amb un impuls excessiu que pretenia deixar tot el dia enrere. Feia braçades curtes i, al cap d'uns tres quarts

d'hora, que equivalen a un bon grapat de piscines per a algú amb un passat esportiu, es va aturar, va recolzar les mans a la vora i va fer força contra el terra empenyent el cos cap amunt. Un cop asseguda, va mirar al seu voltant, satisfeta. Panteixava una mica, amb les cames en remull, les ulleres sobre el cap. Les faccions més relaxades. L'aigua feia canviar la direcció del so de les veus i dels riures dels altres usuaris. En el tercer carrer s'hi duia a terme una activitat dirigida. Les ordres de la monitora s'enlairaven sostre amunt. Se sentia reconfortada, a la piscina; en general s'hi sentia en els espais on hi ha un règim intern amb obligacions i recomanacions. On s'obliga a un mínim de civisme. La vigilància del socorrista, els senyals de seguretat. Sempre hi havia algú que no nedava per la dreta del carrer o que no feia ús de les sabatilles de bany, però generalment hi havia un ordre que li feia recuperar certa condició natural. No sempre havia estat així. De fet, la imatge de la dona actual que sentia que representava no casava gens amb la noia que era als anys noranta i principis dels dos mil. Aleshores s'hauria descrit com una persona agosarada, aventurera, i amb la necessitat de córrer sempre a camp obert. Contra tot pronòstic, havia esdevingut una dona ordenada, separada i amb dos fills adolescents que tenia temps de reflexionar sobre si mateixa. Bona amiga de l'exmarit, amb una feina estable en una institució pública, un nou càrrec que aleshores encara la descol·locava a estones, una agenda rigorosa, un vibrador que més que

plaer sexual li feia prendre consciència de la seva sol·ledat, i un grup d'amistats prou sòlid. Les despeses dels estudis dels fills, els seus petits capricis tecnològics que els sadollaven tot de necessitats imposades, les extraescolars, l'ortodòncia de l'un i, uns anys més tard, la de l'altre. Amb una mica d'estalvi acabava podent amb tot. Comprava peix fresc un cop per setmana i a la nevera sempre hi tenia una ampolla de vi blanc. Era generosa amb els regals d'aniversari, gaudia de les festes de Nadal. Hi ajudava ser propietària d'un pis sense hipoteca heretat dels pares. Els pares que ja no hi eren. Hi ajudava molt, de fet. Quina ferida estranya, però. Sovint aquesta llar li despertava un sentiment de culpa. D'alguna manera que no havia explicat mai a ningú, s'avergonyia de viure dignament. No era una mica insultant poder-ho fer avui en dia, en un món que semblava que s'esfondrava? El dret a un habitatge digne. El gran neguit de la població. Mal que bé, sovint aconseguia acomodar-s'hi sense buscar gaires explicacions. També es pot viure només fregant la superfície. I pel que fa als pares, quin altre propòsit podia aconseguir amb ella mateixa respecte a aquesta ferida estranya tants anys després sense ells en aquest món? No deixar morir les receptes de la mare va ser, durant un temps, una manera de redimir-se. No hi pensava gaire, en les raons d'haver començat a cuinar com la mare, però quan ho feia, s'adonava de la frontera difusa entre la culpa i l'enyor. Haver perdut anys bons amb els pares li semblava un crim difícil d'acceptar.

Li costava decidir per ella mateixa si l'estabilitat del seu present era un valor o restava punts a la personalitat més intrèpida del passat. Enyorava la manera de ser de la seva joventut: la competició, l'amistat amb les de l'equip de natació que havia de durar per sempre més, les primeres vegades de tot el que acaba configurant una vida, amors, viatges, feines, errors, inquietuds apassionades. Potser només la glorificava, aquella època sense brides. Qui no ho feia?, es va preguntar mentre s'eixugava una gota d'aigua que li regalimava per la cara. El que temia de l'ordre i el control és que eren fàcilment traduïbles en un panorama monòton que ja no donava pas a l'acte següent. Allà asseguda, va pensar que desapareixia l'emoció amagada en cada transició, l'agitació continguda dins l'impàs d'un moment vital a un altre. De totes maneres, va pensar mentre es tornava a posar les ulleres i treia ferro al tema, li semblava que encara era massa jove per mirar-se amb perspectiva i, a més, s'aferrava sempre a una confiança: la probabilitat que en algun moment la vida les contingués totes dues, la dona que va ser i la que era aleshores. Asseguda a la vora de la piscina, va mirar el rellotge de la paret i es va adonar que encara podia aprofitar uns minuts més. Va tornar a entrar a l'aigua i, mentre nedava d'esquena, les cames fent batuda alterna de peus, un braç en la fase aèria i l'altre en la fase aquàtica, va sentir com n'era d'agradable alçar-se per damunt de totes les vacil·lacions i les incerteses.

Les notícies del vespre confirmarien que el Jutjat d'Instrucció número 23 de Barcelona havia obert diligències per investigar la troballa. Segons va informar el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya, el jutge va declarar secret de sumari. Faltava l'autòpsia del cos. Ella va sospirar, amb els ulls clavats a la pantalla, i es va passar els dits ràpidament per sobre la clavícula esquerra. Va desar el discret parament del seu sopar. L'individual amb un estampat d'indianes morades i el tovalló de roba al calaix de la dreta, la cullereta al rentaplats, el cor de la poma a l'orgànica i l'envàs del iogurt al contenidor del plàstic. Amb el peu dret trepitjant el pedal del cubell i una mà a la cintura, va girar els ulls en blanc quan es va adonar que algú hi havia abocat restes de menjar. Es va dirigir a l'habitació del fill petit amb l'esbroncada a punt, però quan el va veure amb cara de son sota la llum del flexo repassant per a un examen, les faccions encara puerils, les pestanyes llargues, es va fer enrere, només li va dedicar un somriure murri i li va amanyagar els cabells. Eren els cabells del Biel; tots dos fills els havien heretat. Ondulats com els dels corredors de curses de quadrigues esculpits en els relleus romans. Els seus homes castanys i amb aires victoriosos, cordials, trapelles. Aquell deix de despreocupació que els feia irresistibles. D'ella n'havien heretat coses que no eren tan evidents, algunes pors, no tantes fortaleeses. Volia omplir-los de sort i fortuna, allunyar-los de prejudicis, que tinguessin una vida satisfactòria. Que fossin caritatius, que no cai-guessin en cap addicció i mantenir-los lluny de la malal-

tia. Tots aquells desitjos amb què els havia anat proveint en silenci o entre murmuris des que eren nadons rabassuts que s'adormien als seus braços. Pregava a cap déu, amb la fe cànvida d'una nena, que no els passés mai res dolent. Ser-hi sempre. Fins a quin punt es pot frenar tot el que ens té preparat la vida? Quan els va tenir, no s'imaginava que els havia dut a un món que era el més semblant a la intempèrie.

Va treure un dels auriculars de l'orella del fill per dir-li que era massa tard, que anés a rentar-se les dents i a dormir d'una vegada. La música estrident se sentia opaca i vibrant pinçada entre els seus dits. «Et quedaràs sord, amor». El noi va rondinar una mica i li va fer saber que es repetia com una vella. Ella va fer una ganyota i el va fer espavilar. Ell va estirar els braços per damunt del respatllet de la cadira fent tot de gemecs mentre feia cruixir aquell cos de noiet en construcció. Aviat seria un jove curiós, ple d'idees impulsives, un pèl irreverent i malhumorat. Quan es va aixecar, les engrunes de nen que encara li quedaven van necessitar l'abraçada materna. Ella el va abraçar més fort que altres vegades, amb una barreja de perill real i d'angoixa imaginada. Al capdavant, el cadàver del contenidor l'havien trobat només a quatre carrers de casa. Diuen els experts que la por condueix a la paràlisi, i tanmateix, a ella la transportava a un altre lloc, al reialme de les supersticions i els mals presagis. Creieu-me si us dic que la feia actuar amb nerviosisme. Aquella nit els llençols la molestaven, sentia picor

a les cames. No es va adormir fins que el fill gran va arribar a casa passades les dues de la matinada. Va pensar que era millor fer-se l'adormida i no desvetllar-se encara més. Amb paciència va esperar que ell es fiqués al llit. Des de la seva habitació tenia el control de tota la casa: les llums i els sons esmorteïts de la quotidianitat. L'aixeta que raja, la raspallada de dents, el cop de la tapa del vàter, els peus descalços del fill gran rondant per l'habitació farcida de pòsters de grups musicals i pel·lícules venerades. L'interruptor del llum i després el refrec dels llençols. El va sentir sospirar i no es va poder estar de sortir del llit d'una revolada i entrar a dir-li bona nit. Li va apartar els cabells de la cara i li va fer un petó. Divuit anys, però encara conservava aquella pell de criatura al front i a la part superior de les galtes, on no s'afaitava. Sense que ell se n'adonés i aprofitant la penombra, va deixar la cara a prop del seu coll uns segons més. L'escalfor de la pell. La respiració pausada. La seguretat de tenir els dos cadells a casa. Hi havia alguna cosa reconfortant en l'acte de protegir els fills. Tenir aquella responsabilitat només seva i per als seus. Ja no eren criatures petites, però encara l'amoïnaven i despertaven els neguits habituals que sovint la rosegaven per dins quan, alguna vegada, eren capaços de treure el pitjor d'ella. I tot i així, eren els mateixos que generaven un tipus de tendresa concret i imprescindible. La constatació que ella els havia de capitanejar i proveir d'abrigall. Quan parlava d'ells amb el Biel, els anomenava

els nens. Els anomenaria així tota la vida, també quan ells ja serien homes.

—Us ho heu passat bé?

Ell li va parlar mig enrogallat d'un bar de Gràcia on treballava l'amiga d'un amic. Li va semblar que havia begut una mica per la parla un pèl pastosa i la gràcia excessiva amb què explicava una anècdota anodina sobre el gos de la propietària del bar. Ella va somriure enmig de la foscor. Era menys obedient que el seu germà petit, més segur d'ell mateix. Fins feia poc deia força mentides. Circulava amb bicicleta per Barcelona. S'estava traient el carnet de conduir. Era alegre. S'agradava i li agradaven els nois. Un li havia trencat el cor l'estiu passat. El primer amor. A ella la colpia la seva felicitat. La feia sentir orgullosa que fos algú amb ganes d'esprémer cada minut del dia.

—Tens classe, demà?

Va fer un soroll, mig adormit, per dir que no. Ella li va tornar a tocar els cabells i va sortir de l'habitació amb cautela, però abans es va acostar a la porta d'entrada i va assegurar-se que el fill havia tancat amb clau. Va encaixar bé la balda i, quan ja se n'anava, no va poder reprimir el gest de tornar enrere i mirar per l'espell. El replà estava il·luminat per la llum de l'escala, i la lent li atorgava un aspecte de túnel llarg i deforme. A l'última reunió de veïns de feia setmanes, havien acordat canviar la bombeta del replà que s'activava automàticament a partir de les nou del vespre, però era evident que per allà encara no hi havia passat cap

lampista. La llum del sostre parpellejava de manera irregular. Es va esgarriar i va afanyar-se cap a la seva habitació.

Darrerament, quan es posava dins el llit i feia una mirada ràpida al voltant, es deia que un llit doble era una absurditat si estava sola i no s'hi col·locava al mig. S'estava plantejant comprar-se un llit individual i guanyar espai a l'habitació. Valia més trobar-hi una planta o una butaca per llegir que no el record d'un lloc incomplet que només funcionava a mitges. Per a ella, els costums adquirits eren complicats d'alterar, i encara dormia a la dreta com quan compartia llit amb el Biel, a tocar de la finestra, cantó mar. Ocupava un espai mínim. Quan es llevava cada matí, l'altra meitat romania impecable. Després de cinc anys i mig, ja havia perdut el costum de palpar el cantó esquerre buit. Ja no es llevava sobresaltada pel fet de reconèixer cada matí que era una persona separada. Ho havia col·locat en un lloc correcte. Ho acceptava. Segons com, fins i tot li agradava. I, malgrat tot, aquella nit va agafar el llibre que s'estava llegint de sobre la tauleta de nit, unes memòries de Lucia Berlin amb una selecció de cartes i fotografies, i en va subratllar aquest fragment en què l'escriptora descrivia un dels seus marits: «En Buddy se sabia divertir. Ho feia tan bé. Fruïa de la gent i de la música, dels llibres i dels quadres. Les seves pròximes obsessions van ser la cultura i la història dels indígenes americans, la fotografia i volar. Ah, i nosaltres tres». Va aixecar la vista del llibre i se li va

omplir la mirada de nostàlgia. Es va empassar la saliva. Feia una setmana, quan els nens havien tornat de casa el seu pare, li havien fet saber des del rebedor, fent crits d'entusiasme, que tindrien un germà. Que la Clara estava embarassada. Ella se'ls havia quedat mirant amb els ulls esbatanats i l'expressió de sorpresa mentre continuava remenant el sofregit per a la pasta. Se'n va alegrar davant d'ells i, tot seguit, mentre anava recollint les coses que treien de les bosses i deixaven escampades arreu, es va haver de convèncer que tot estava bé. Va sentir com dins seu es formava un nus que no sabia de què es componia. Va recordar-se que, feia uns anys, a ella també li havia semblat que arribats en aquell punt de desencís era millor separar-se. La tirania de la monotonia afermada. Cap estratègia nova que pogués tornar a injectar emoció i empenta. Com gairebé tothom a qui coneixia d'edats similars, havia perdut l'interès en el matrimoni. Fins i tot la paraula li sonava del tot obsoleta. Havia estat cosa de tots dos, com si un hagués estat esperant que l'altra abordés la qüestió. Ja no recordava qui havia fet el primer pas, qui havia autoritzat aquell moviment.

Després, més tard, quan els nens ja dormien, li va trucar per felicitar-lo. Li hauria agradat haver rebut la bona nova d'ell directament, però no li'n va dir res. Al capdavant, ja no era assumpte seu. Ell es va excedir una mica en les explicacions. No l'havia deixada d'apreciar mai i no volia mostrar-li tota la felicitat que sentia amb la idea de tornar a ser pare. Sabia que podia ferir-

la. D'ella ho coneixia tot, també amb quina facilitat podia esdevenir una petita au de bosc de potes trenca-disses. Els darrers anys havia anat perdent els seus puntals. Sola al món, caiguda del niu des d'on havien estat alçades les seves fortaleeses, era més fràgil. Va mantenir la cordialitat i l'afecte que es prodigaven a cada conversa. Encara es trucaven sovint sense cap pretext. No era això, estimar-se? Quan es diu que va ser de mutu acord, tothom assenteix amb la barbeta, però en el seu cas sí que va ser de mutu acord, no com una expressió que resol una qüestió en una conversa, sinó de mutu acord, amb tota la força i la voluntat que aquelles dues paraules contienien. Estimar-se també era aquella manera de fer seva. L'entesa, la coherència. No deixar-se enrere ni tan sols quan desfeien tot aquell camí recorregut junts fins aleshores.

Va deixar el llibre. Quan va tancar el llum, va intentar esbrinar d'on sorgia aquell repunt d'intuïció que sentia i que no la deixava estar tranquil·la. No ho identificava amb una sensació bona ni dolenta, era un punt intermedi, els nervis fàcilment excitables, qui sap si un canvi que havia de venir. D'una revolada, va buscar l'interruptor a les palpentes i, amb el llum encès, va tornar a llegir el fragment subratllat posant atenció en aquella última frase que feia referència a Lucia Berlin i els seus dos fills: «Ah, i nosaltres tres». El Biel tornaria a ser pare just abans de fer-ne cinquanta. D'una manera remota li semblava que ella i els nens es desdibuixarien. Els nens segur que no, es

va afanyar a corregir-se; ell havia estat tan atent quan van néixer els fills, que estava segura que s'abocaria de la mateixa manera amb la Clara i la criatura. Quin seria el seu lloc en aquella nova estructura? Li va semblar que cap. Que no hi havia cap espai que la pogués contenir a ella, i que quedaria exclosa de les seves vides. Era així com es desvincularien. Tots avançarien. La Clara seria mare per primera vegada, el Biel reproduiria la il·lusió i renovaria el paper de pare. Els nens tindrien un extra en setmanes alternes. Nous aprenentatges, noves diversions. Cançons de bressol, bolquers, farinetes. L'ambient delicat i amorosit d'una casa amb un nounat. Però no pas per a ella. No hi havia transició, cap moviment a la vista. Això la feia sentir com un destorb. El món també era seu, va dir-se amb tot el pes de la son sobre les parpelles. A vegades, tot el que els passava als altres i el que succeïa frenèticament fora dels confins de casa i de la feina feia que se n'oblidés. Que oblidés que ella havia cregut un dia en la seva grandesa. Però el món també era seu. S'ho va repetir fins a adormir-se, com si fos possible obligar-se a les quimeres.